

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของครอบครัวกับภาวะโภชนาการของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลแพร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนอนุบาลแพร์ จำนวนทั้งสิ้น 1,604 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% AERA Mini Presentation, Darwin Hendel (อ้างใน สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ, 2544) ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 309 คน ซึ่งมีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับชั้น

ที่	ชั้น	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
1	ประถมศึกษาที่ 1	28 คน	26 คน	54 คน
2	ประถมศึกษาที่ 2	26 คน	26 คน	52 คน
3	ประถมศึกษาที่ 3	24 คน	26 คน	50 คน
4	ประถมศึกษาที่ 4	26 คน	26 คน	52 คน
5	ประถมศึกษาที่ 5	24 คน	25 คน	49 คน
6	ประถมศึกษาที่ 6	25 คน	27 คน	52 คน
	รวม	153 คน	156 คน	309 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามสร้างขึ้น โดยศึกษาจากแบบสอบถามผู้ปกครองและแบบบันทึกน้ำหนักและส่วนสูง ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลแพร์

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและรายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวประกอบด้วย อาหารสำหรับบุตรหลาน และการปฏิบัติของตัวผู้ปกครอง โดยมีคำตอบให้เลือกตอบตามระดับการปฏิบัติโดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง แบบบันทึกน้ำหนักและส่วนสูง เป็นการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงโดยเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลแพร์และเจ้าหน้าที่ห้องพยาบาลของโรงเรียนอนุบาลแพร์ ประเมินภาวะโภชนาการจากการใช้ค่าน้ำหนักต่อส่วนสูง เป็นตัวบ่งชี้เทียบกับกราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 5 – 18 ปี ของกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ผู้ศึกษานำเครื่องมือข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้ศึกษานำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเหมืองแดง จำนวน 24 คน หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะของครอบครัว โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแพร์ เพื่อขออนุญาตศึกษาและเก็บข้อมูล

2. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมข้อมูลภาวะโภชนาการ โดยการนำแบบบันทึกน้ำหนักและส่วนสูง จากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลแพร์และเจ้าหน้าที่ห้องพยาบาลของโรงเรียนอนุบาลแพร์ เพื่อนำมาเทียบกับกราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 5 – 18 ปี ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ โดยกำหนดคะแนนและแปลความหมายคะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติข้อความด้านบวก

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	การกระทำมากกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์	4 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	การกระทำระหว่าง 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์	3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	การกระทำระหว่าง 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์	2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่เคยกระทำเลย	1 คะแนน

ข้อความด้านลบ

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	การกระทำมากกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์	1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	การกระทำระหว่าง 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์	2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	การกระทำระหว่าง 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์	3 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่เคยกระทำเลย	4 คะแนน

ความหมายของคะแนนโดยคิดจากค่าเฉลี่ย

3.50 – 4.00	หมายถึง	การปฏิบัติดีมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	การปฏิบัติดี
1.50 – 2.49	หมายถึง	การปฏิบัติพอใช้
ต่ำกว่า 1.50	หมายถึง	การปฏิบัติไม่ดี (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541)

3. ภาวะโภชนาการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบน้ำหนักต่อส่วนสูงของนักเรียนกับกราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 5 - 18 ปี ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542

4. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของครอบครัวกับภาวะโภชนาการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบक्रमเมอร์วี ในกรณีที่มีตัวแปร 2 ตัว และแบบเพียร์สัน ในกรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 ตัว

เกณฑ์น้ำหนักต่อส่วนสูง

ภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์ เกณฑ์ตัดสิน คือ น้ำหนักเมื่อเทียบกับส่วนสูงแล้ว ต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 10

ภาวะโภชนาการปกติ เกณฑ์ตัดสิน คือ น้ำหนักเมื่อเทียบกับส่วนสูงแล้วอยู่ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ระหว่าง 10 – 90

ภาวะโภชนาการเกิน เกณฑ์ตัดสิน คือ น้ำหนักเมื่อเทียบกับส่วนสูงแล้วอยู่ระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 90 ขึ้นไป